

An Example of Periodicals in the History of Veterinary Medicine: *Risâle-i Fennî Baytarî* (Fennî Baytarî)#

Özlem Yüksel^{1,a,*}, Erhan Yüksel^{1,b}, Berfin Melikoğlu Gölcü^{2,c}

¹Department of Veterinary Medicine History and Deontology, Faculty of Veterinary Medicine, Sivas Cumhuriyet University, Sivas, Türkiye

²Department of Veterinary Medicine History and Deontology, Faculty of Veterinary Medicine, Ondokuz Mayıs University, Samsun, Türkiye

*Corresponding author

Research Article

Acknowledgment

#This study was created from the data of project number V050 supported by Sivas Cumhuriyet University Scientific Research Projects Commission (CUBAP).

History

Received: 27/03/2023

Accepted: 31/07/2023

ABSTRACT

This study examines the content of accessible copies (2-3, 4-5, and 6) of *Risâle-i Fennî Baytarî* (Fennî Baytarî), a periodical that aimed to disseminate information and developments in the field of veterinary medicine to professionals through print and publication. It was found that the 2-3rd issue of the journal was published in July-August 1328 (July-September 1912), with Cafer (Fahri Dikmen) and Simon Bey identified as the owners and responsible individuals. The examined copies feature significant national and international developments in veterinary medicine, encompassing articles on animal diseases, treatments, animal breeding, and its importance. The findings suggest that despite its short publication lifespan, the journal made notable contributions to the veterinary medicine profession, addressing scientific and current issues and fulfilling its responsibility of periodic publication in the context of professional history.

Keywords: History of Veterinary Medicine, Periodical, *Risale-i Fennî Baytarî* (Fennî Baytarî)

Veteriner Hekimliği Tarihinde Süreli Yayınlar Bir Örnek: *Risâle-i Fennî Baytarî* (Fennî Baytarî)#

Bilgi

#Bu çalışma, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu (CÜBAP) tarafından desteklenen V050 numaralı proje verilerinden oluşturulmuştur.

Süreç

Geliş: 27/03/2023

Kabul: 31/07/2023

Öz

Bu çalışmada, veteriner hekimliği alanıyla ilgili bilgi ve gelişmeleri basım ve yayın yoluyla meslek mensuplarına ulaştırmayı hedefleyen süreli yayınlardan biri olan *Risâle-i Fennî Baytarî* (Fennî Baytarî)'nin ulaşılabilen nüshaları (2-3, 4-5 ve 6) incelenmiş ve içeriği değerlendirilmiştir. Derginin, 2-3'üncü sayısının Temmuz-Ağustos 1328 (Temmuz-Eylül 1912) tarihinde yayımlandığı, dergi sahibi ve sorumlularının Cafer (Fahri Dikmen) ve Simon Beyler olduğu bilgilerine ulaşılmıştır. İncelenen nüshalarda hayvanlarda görülen hastalık ve tedavileri ile hayvan yetiştiriciliği ve önemine yönelik yazıların yanı sıra veteriner hekimliği mesleği ile ilgili ulusal ve uluslararası önemli gelişmelere yer verilmiştir. Elde edilen bulgulardan hareketle derginin kısa bir yayım hayatına sahip olduğu, veteriner hekimliği mesleğine hem bilimsel hem de güncel konular açısından katkı sunduğu ve bu bağlamda da süreli yayın sorumluluğunu meslek tarihi açısından gerçekleştirmeye çalıştığı ileri sürülebilir.

Anahtar Kelimeler: *Risâle-i Fennî Baytarî* (Fennî Baytarî), Süreli yayın, Veteriner Hekimliği Tarihi

Copyright

This work is licensed under Creative Commons Attribution 4.0 International License

^a ozlemdogan20@gmail.com

^b https://orcid.org/0000-0003-0635-3256

^b erhanyukcell@hotmail.com

^b https://orcid.org/0000-0002-0735-0375

^c berfinmelik@gmail.com

^c https://orcid.org/0000-0001-8363-5623

How to Cite: Yüksel O, Yüksel E, Gölcü B (2023) An Example of Periodicals in the History of Veterinary Medicine: *Risâle-i Fennî Baytarî* (Fennî Baytarî), Journal of Health Sciences Institute, 8(2): 167-174

Giriş

Türkiye’de bilimsel ve mesleki alana yönelik hazırlanan dergiler on dokuzuncu yüzyılın ortalarından itibaren yayımlanmaya başlamıştır (Günergun, 1995). Mesleklerin bilimsel ve sosyal gelişimini aktaran ve destek sunan bu dergiler mesleki dernekler (Erk, 1959), şahıslar ve çeşitli devlet kurumlarının aracılığıyla yayımlanmıştır (Günergun, 1995; Özen ve Özgür, 1998; Gölcü ve ark., 2017). Veteriner hekimliği alanında kurulan mesleki derneklerden ilki olan ‘Osmanlı Cemiyet-i İlmiye-i Baytariyesi’ aracılığıyla 14 Eylül 1908 tarihinde yayımlanan ve tamamen veteriner hekimliği konularını içeren ilk mesleki dergi ‘Mecmua-i Fünûn-i Baytariye’dir (Dinçer, 1965; Erk, 1978; Özen ve Özgür, 1998; Gölcü ve Sanal, 2012). Mesleki cemiyet desteğiyle oluşum aşamaları şekillendirilen bir diğer mesleki dergi ise *Risâle-i Fennî Baytarî (Fennî Baytarî)* isimli dergidir (Ahmet, 1930; Dinçer, 1965; Erk, 1978; Dinçer, 1987; Gölcü ve Erer, 2013).

Risâle-i Fennî Baytarî (Fennî Baytarî), 15 Şubat 1326 (28 Şubat 1911) tarihinde kurulan ‘Mülkiye Baytar Mektebi Âlisi Mezûnin Cemiyeti’ derneğinin mesleki bir dergi yayınlanması kararı doğrultusunda biçimlendirilmiş olup (Dinçer, 1965; Dinçer, 1987; Gölcü ve Erer, 2013) basım ruhsatını 7 Mart 1912 (Anonim, 1928; Gazel ve Ortak, 2006) tarihinde *Fennî Baytarî* ismiyle almıştır. *Risâle-i Fennî Baytarî (Fennî Baytarî)* adlı derginin sorumluları Cafer (Fahri Dikmen) ve Simon Beyler olup derginin ayda bir yayımlanması planlanmıştır. Derginin ilk nüshasına ulaşılamamış olmasına karşın birinci sene 2-3’üncü sayının ön dış kapak bilgilerine göre derginin basım tarihi Temmuz-Ağustos 1328 (Temmuz-Eylül 1912)’dir (Fennî, 1328).

Bu çalışmada, *Fennî Baytarî* ismiyle basım ruhsatı alınan, orijinalinde dernek yönetimince ismi ‘*Risâle-i Fennî Baytarî*’ olarak belirlenen, *Risâle-i Fennî Baytarî (Fennî Baytarî)* adlı derginin ulaşılabilen 2-3, 4-5 ve 6’ncı sayılarının içerik ve bibliyografik özellikleri incelenerek veteriner hekimliği süreli yayınlar tarihçesine katkı sunulması amaçlanmıştır.

Materyal ve Yöntem

Çalışma kapsamında arşiv ve dokümantasyon merkezlerinde yapılan araştırmalar neticesinde *Risâle-i Fennî Baytarî* isimli derginin Atatürk Kitaplığı ‘NS1782’ demirbaş ve ‘1328’ yer numarasında yer alan 1329: 6 ve Atatürk Üniversitesi Seyfettin Özege Kataloğu ‘S94940’ demirbaş ve ‘959 2 SÖ 1910’ yer numarasında kayıtlı 1328: 4-5 ve 1329: 6’ncı sayılarına erişilmiştir. *Fennî Baytarî* adlı derginin ise Atatürk Üniversitesi Seyfettin Özege Kataloğunda ‘S94259’ demirbaş ve ‘304 1 SÖ 1910’ yer numarası tasnifiyle, 1328: 2-3’üncü sayısına ulaşılmıştır.

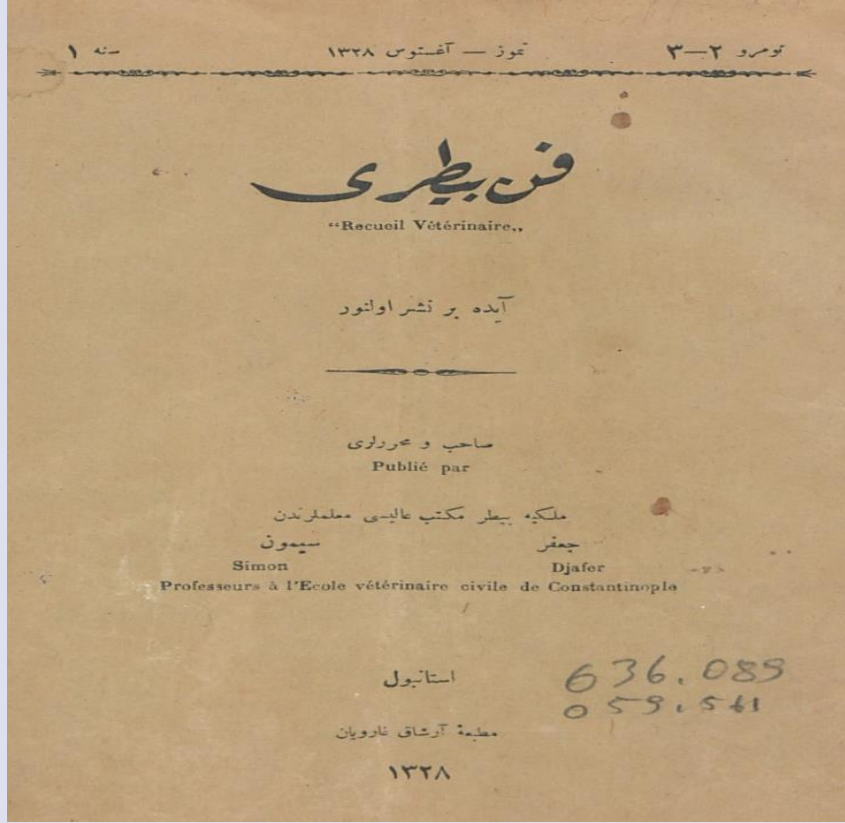
Çalışmada, derginin esas adı olan *Risâle-i Fennî Baytarî* kullanımına öncelik verilmiş olmasına karşın, bulgular bölümünde dergiye ait bilgiler aktarılırken nüshalardaki isimlerine riayet edilmiştir. Ek olarak, şekil ve çizelge tasarımında, dergide yer alan makale/yazı ve yazar adlarının orijinaleri esas alınmıştır.

Bulgular ve Tartışma

Risâle-i Fennî Baytarî (Fennî Baytarî)’nin ulaşılan 2-3’üncü sayısının iç sayfa üst satır bilgilerinde hem *Risâle-i Fennî Baytarî* hem de *Fennî Baytarî* yazdığı ve her iki derginin sorumlularının Cafer (Fahri) ve Simon Beylerden oluştuğu (Fennî, 1328; Dölen, 2016), ‘Mülkiye Baytar Mektebi Âlisi Mezûnin Cemiyeti’ derneğinin kuruluş amaçları doğrultusunda yayımlanması karara bağlanmış bir dergi olduğu (Ahmet, 1930; Dinçer, 1965; Dinçer, 1987; Gölcü ve Erer, 2013), yayımlanma ruhsatının 23 Şubat 1327 (7 Mart 1912) (Anonim, 1928; Gazel ve Ortak, 2006) tarihinde *Fennî Baytarî* ismiyle alındığı belirlenmiş olup farklı isim ve tasniflerle kataloglarda yer alan her iki süreli yayının aynı dergi olduğu saptanmıştır.

Risâle-i Fennî Baytarî (Fennî Baytarî)’yle ilgili bilgi verilen çalışmalarda (Ahmet, 1930; Dinçer, 1965; Dinçer, 1987) dergi sorumluları Civani, Mehmet Akif ve Cafer Fahri Beyler olarak belirtilmiş ve derginin ‘Mülkiye Baytar Mektebi Âlisi Mezûnin Cemiyeti’ derneğinin faaliyetleri çerçevesinde oluşturulduğu ifade edilmiştir. Ancak dergi nüshalarının dış kapak bilgilerinde sorumlular Cafer (Fahri) ve Simon Beyler olup dernek ismi ile ilgili bilgiye ulaşılamamıştır. Derginin, derneğin yayım organı olduğu bilgisi ilgili çalışmalardan (Ahmet, 1930; Dinçer, 1965; Erk, 1978; Dinçer, 1987; Gölcü ve Erer, 2013) hareketle detaylandırılmıştır.

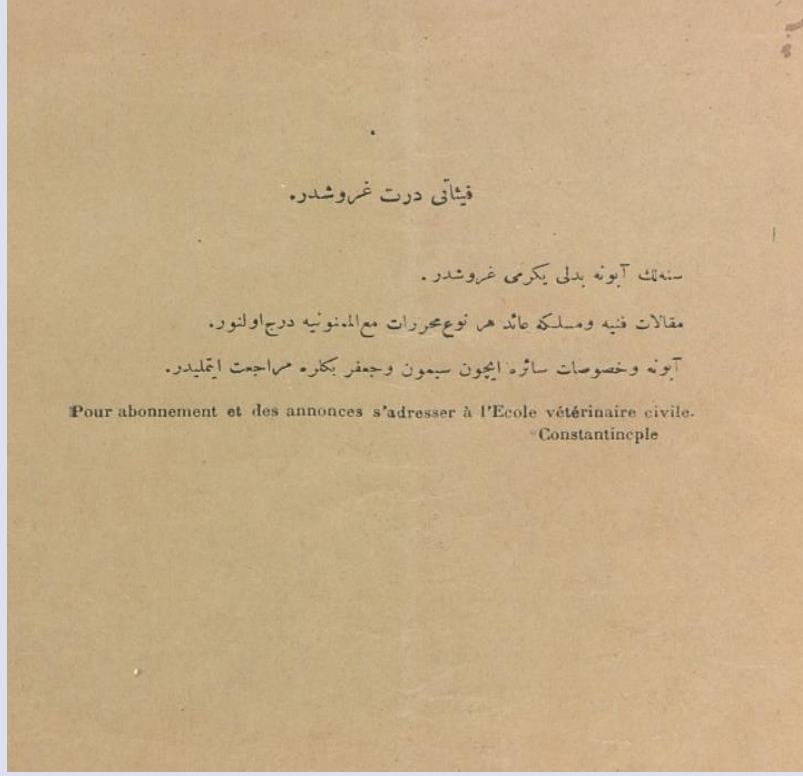
Fennî Baytarî adlı derginin dili Türkçe, Sahibi İmtiyazı ve Sorumlu Müdürü Cafer Fahri Bey, ilmühaber tarihi ise 23 Şubat 1327 (7 Mart 1912)’dir (Anonim, 1928; Gazel ve Ortak, 2006). Ulaşılabilen 2-3 numaralı sayının ön dış kapak bilgilerine göre sahibi ve yazarlarının Mülkiye Mektebi Âlisi Muallimlerinden Cafer (Fahri) ve Simon Beyler olduğu, ayda bir yayımlandığı, Arşak Garoyan Matbaasında basıldığı bilgilerinin (Resim 1a, 1b) yanı sıra ön ve arka dış kapak görsellerinde ise dergi adı, adres gibi kısımların hem Osmanlıca hem de Fransızca olarak sunulduğu belirlenmiştir (Resim 1a, 1b; Resim 2). Arka dış kapakta dergi ücretinin dört kuruş senelik abone bedelinin 20 kuruş olduğu, abonelik ve tüm işlemler için Cafer (Fahri) ve Simon Beylere müracaat edilmesi gerektiği, mesleğe ait her türlü yazının basılacağına dair detaylara yer verilmiştir (Resim 2). *Risâle-i Fennî Baytarî* dergisinin 4-5 (Resim 3a, 3b) ve 6’ncı sayıları ayda bir, Tanin Matbaasında basılmış olup dergi ücreti dört kuruş senelik aidatı ise 20 kuruş olarak belirlenmiştir. Bu bilgilere ek olarak 2-5’inci sayıların sorumluluğunun Cafer (Fahri) ve Simon Bey’e ait olduğu, 6’ncı sayının ise Cafer (Fahri) Bey sorumluluğunda devam ettiği görülmüştür (Risâle-i, 1328-1329; Gölcü ve Erer, 2013). Bu değişikliğin gerekçesi olarak derginin 2-3’üncü sayısının 47’nci sayfasında ‘Fen Uğurunda Fedai Hayat’ ibaresiyle paylaşılan ‘Zürih’te Bakteriyoloji Doktoru Simon meşgul olduğu streptokokların sirayetiyle vefat etmiştir’ notu gösterilebilir (Fennî, 1328). Simon Bey’in, 15 seneden beri streptokok bakterisiyle ilgili çalıştığı ve bu süre zarfında bahsedilen etkenle ilgili birçok keşfinin bulunduğu belirtilmiştir. Net bir referans olmamakla birlikte Simon Bey’in ölüm tarihinin vefat haberinin yayımlandığı dergi nüshası doğrultusunda 1912 yılı olduğu söylenebilir.

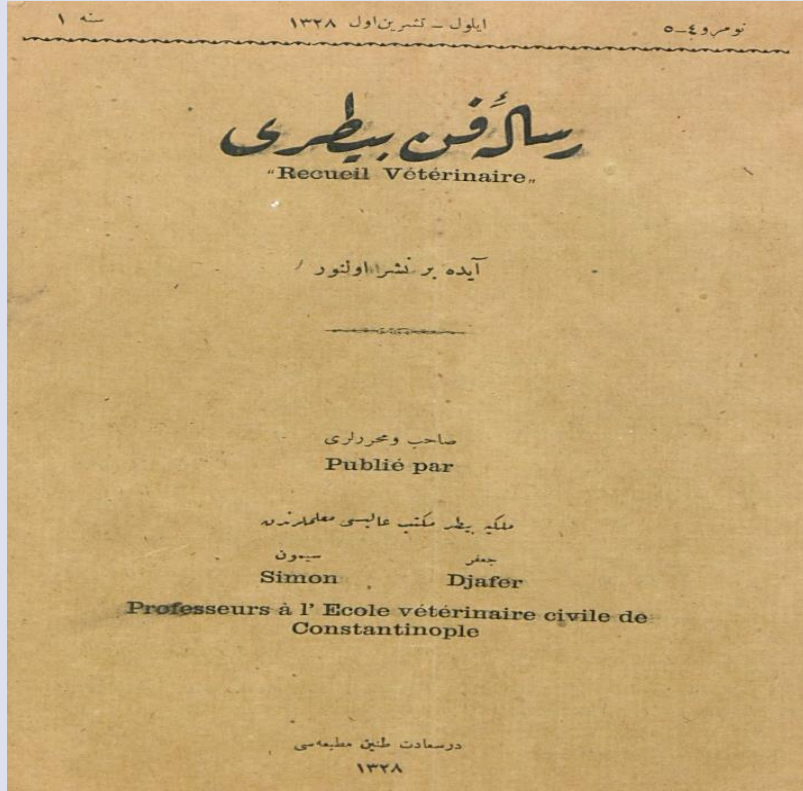
Resim 1a *Fennî Baytarî*'nin birinci sene 2-3'üncü sayı ön dış kapak resmi
Figure 1a. *Fennî Baytarî*'s first year 2-3rd number front cover

Sene: 1	Temmuz-Ağustos 1328	Numero: 2-3
FENNİ BAYTARİ		
««Recueil Vétérinaire»»		
Ayda bir neşr olunur		
Sahibi ve Muharrirleri		
Publié par		
Mülkiye Mekteb-i Âlisi Muallimlerinden		
Simon Cafer		
Simon Djafer		
Professeurs à l'Ecole vétérinaire civile de Constantinople		
İstanbul		
Matbaa-i Arşak Garoyan		
1328		

Resim 1b. *Fennî Baytarî*'nin birinci sene 2-3'üncü sayısının ön dış kapağının Latin harflerine çevirisi
Figure 1b. Translation of the front cover of the first year 2-3rd of *Fennî Baytarî* into Latin letters

Resim 2. *Fennî Baytarî*'nin birinci sene 2-3'üncü sayı arka kapak resmi
Figure 2. Back cover image of the first year 2-3rd issue of *Fennî Baytarî*

Resim 3a. *Risâle-i Fennî Baytarî*'nin birinci sene 4-5'inci sayı ön kapak resmi
Figure 3a. Front cover image of the first year 4-5th issue of *Risâle-i Fennî Baytarî*

Sene: 1	Eylül-Teşrin-i Evvel	Numero: 4-5
RİSÂLE-İ FENNÎ BAYTARÎ		
<<Recueil Vétérinaire>>		
Ayda bir neşr olunur		
Sahibi ve Muharrirleri		
Publié par		
Mülkiye Mekteb-i Âlisi Muallimlerinden		
Simon	Cafer	
Simon	Djafer	
Professeurs à l'Ecole vétérinaire civile de Constantinople		
Dersaadet-Tanin Matbaası		
1328		

Resim 3b. *Risâle-i Fennî Baytarî*'nin birinci sene 4-5'inci sayı ön kapağının Latin harflerine çevirisi
Figure 3b. Translation of the front cover of the first year 4-5th issue of *Risâle-i Fennî Baytarî* into Latin letters

Resim 4. *Risâle-i Fennî Baytarî* (*Fennî Baytarî*)'nin sorumlularından Veteriner Hekim Cafer Fahri Dikmen (Kasap, 2010).
Figure 4. Veterinary surgeon Cafer Fahri Dikmen in charge of *Risâle-i Fennî Baytarî* (*Fennî Baytarî*) (Kasap, 2010).

Derginin sorumlularından olan Simon Bey, 1893 yılı Sivil Veteriner Okulu mezunlarından olup (Mecmûa-i, 1325; Bekman, 1940) okulu ikincilikle bitirmiştir (Mecmûa-i, 1325). Simon Bey'e Mülkiye Baytar Mektebi'nin 1895 yılı öğretim kadrosunu içeren fotoğrafta rastlanılmıştır (Unat, 1970). 'Osmanlı Cemiyet-i İlmiye-i Baytariyesi' derneğinin (1908) talimatnamesinin hazırlanmasında görev almıştır (Gölcü ve Sanal, 2012). İlâveten, Sofya Mezbahalar Müfettişliği görevini yapan Simon Bey (Civani, 1325; Tan, 2013), 1909 yılında Lahey Baytar Kongresine Osmanlı Hükümeti adına katılım göstermiştir (Civani, 1325). Simon Bey'in Mülkiye Baytar Mektebinde 1895 yılında görev yaptığını gösterir kaynağa erişilmesine rağmen dergi kapağı ve içeriğinde aktarıldığı gibi 1912 yılında Mülkiye Baytar Mektebinde muallim olarak mesleğini icra ettiğine dair veriye ulaşılamamıştır. Bu bilgiler doğrultusunda Simon Bey'in Mülkiye Baytar Mektebindeki görevine tahminen birkaç yıl devam ettikten sonra farklı birim ve alanlarda çalışmaya devam ettiği söylenebilir.

Derginin diğer sorumlusu Cafer Fahri Bey (Dikmen, 1876-1962) (Kasap, 2010; Başaran, 2016) ise Sivil Veteriner Okulunun 1899 yılı mezunlarından (Bekman, 1940; Kasap, 2010; Başaran, 2016). Cafer Fahri Bey mezuniyet sonrasında Trabzon (1900) ve Adapazarı ili hayvan muayene memurluğu (1902) ile Mülkiye Baytar Mektebi Serîriyat ve Ameliyatı Cerrahiye Muallim Muavinliği (1903) görevlerinde bulunmuştur (Kasap, 2010). Devamında Bakteriyolojihane-i Baytarî Müdür Yardımcılığı (1903-1914) ve Etlerin Muayenesi dersi muallimi olarak (1903-1913) görevlerini icra etmiştir. Tüm bu görevlerin yanı sıra farklı kurum ve alanlarda çalışmış, eğitim ve araştırmalar gerçekleştirmiştir (Kasap, 2010; Başaran, 2016). Ayrıca 'Mülkiye Baytar Mektebi Âlisi Mezûnin Cemiyeti'nin ilk yönetim kurulu üyeliğini yapmıştır (Kasap, 2010; Gölcü ve Erer, 2013). Cafer Fahri Bey'in çalışma kapsamında özetlenerek sunulan meslek hayatı bahsi geçen derginin kapak bilgilerinde aktarılan verilerle örtüşmektedir.

Dergide her nüshanın ilk sayfasına numara verilmediği, sayfa numarasının önceki nüshanın devamı şeklinde aktarıldığı belirlenmiştir. Dergi sayfaları iki sütunlu metinlerden oluşmuş ve sayfa üst satır notlarında derginin ismi ile sayfa numarasına yer verilmiştir. *Risâle-i Fennî Baytarî (Fennî Baytarî)*'nin dergi boyutu 26x18 cm'dir.

Risâle-i Fennî Baytarî (Fennî Baytarî)'nin 2-3'üncü sayısının arka kapak iç sayfası 'Arz-ı Teşekkür' bölümünde dergi ile ilgili gelen tebrik mesajlarından bahsedilmiş olup her birine ayrı ayrı cevap yazamadıklarını ve iyi dileklerde bulunan tüm meslektaşlarına dergi aracılığıyla teşekkür ettiklerini beyan etmişlerdir. İlâveten, 4-5'inci sayının arka kapağında yer alan 'İtzar' başlığı altında derginin mecburiyetten iki sayı birlikte basıldığı belirtilmiş ve altı numaralı sayı ve sonrasının tek nüsha olarak belirtilen 'ayda bir' yayım sürecine uygun olarak basımının gerçekleştirileceği arz edilmiştir. Ayrıca derginin 4-5 ve 6'ncı sayılarının 'İlan' bölümünde yer alan ifadelerle göre ekonomik sorunların var olduğu ve bunları aşmak adına

girişimlerin yapıldığı bilgileri mevcuttur. Hâlihazırdaki ekonomik zorluklara karşın, mesleğe karşı duyulan sevgi ve fedakârlıklarla bu sorunların üstesinden gelinebileceği vurgulanmıştır. Ek olarak 4-5'inci sayının arka iç kapağında yer alan 'İlan' bölümünde basım giderlerini karşılayabilmek adına başvuru yapıldığı ancak 'Umuru Baytariye Müdüriyeti' tarafından içindekiler kısmının yeterli görülmeişiinden dolayı talep edilen ödeneğin verilmediği beyan edilmiştir. Derginin 6'ncı sayı 'Şuûn-ı Baytariye' başlığı altında dergiye üye olan meslektaş sayısının 84 olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Aynı sayının dış kapağında yer alan notlarda ise bundan sonraki nüshaların sadece dergi abonelerine gönderileceği ifade edilmiştir. Derginin 2-5'inci sayılarında ön iç kapakta 'Fihrist' bölümü Osmanlıca ve Fransızca, 6'ncı sayıda ise Osmanlıca olarak sunulmuştur.

Risâle-i Fennî Baytarî (Fennî Baytarî)'de hayvan yetiştiriciliği ve ıslahı, veba-i bakari, ruam ve verem gibi çeşitli hayvan hastalıklarının teşhis-tedavileri, veteriner hekimliği ve kongreler gibi konuların yanı sıra 'Telhîsât' ve 'Şuûn-ı Baytariye' başlıkları altında yurt içi ve yurt dışından haber ve gelişmeler aktarılmıştır. Ayrıca 'Yeni kitaplar' bölümünde ise gerek Avrupa da gerekse ülke içinde *Fennî Baytarî* ile ilgili yayımlanan kitaplardan bahsedilmiştir. İncelenen nüshalarda Cafer Fahri (Dikmen), Fazlı Faik (Yeğül), Simon, Yorki, S., Nikolaki (Mavroğlu), Osman Nuri (Eralp), İsmail Hakkı (Çelebi), Mehmet Tevfik, Arif, Ali Rıza (Uğur), Samuel (Aysoy), Mustafa Santur, Minas, Akif Hulusi, Salih Zeki (Berker) ve Muzaffereldin Beyler tarafından kaleme alınan metinlere yer verilmiştir (Çizelge 1).

Risâle-i Fennî Baytarî (Fennî Baytarî) isimli derginin ilk sayısına ulaşılamamış olup izin tarihi bilgisinden ve 2-3'üncü sayının (Resim 1a, 1b) Temmuz-Ağustos 1328 (Temmuz-Eylül 1912) olmasından yola çıkarak ruhsat alındıktan birkaç ay sonra yayımlanmaya başladığı söylenebilir. Ayrıca 'Mülkiye Baytar Mektebi Âlisi Mezûnin Cemiyeti'nin kuruluş tarihi (28 Şubat 1911) referans alındığında dernek kuruluş amaçları arasında yer alan *Risâle-i Fennî Baytarî* adıyla bilimsel bir süreli yayın basılması kararının yaklaşık bir buçuk yıl sonra işlerlik kazandığı görülmektedir. Ancak derginin basıldığı dönemde ülkenin içinde bulunduğu olumsuz koşulların (Gölcü ve Erer, 2013) yanı sıra dergi arka kapak bilgilerinde de yer alan içindekiler kısmının yeterli görülmeişiinden dolayı finansal destek verilmemesi gibi gerekçeler (Risâle-i, 1328; Risâle-i, 1329) neticesinde derginin yayımına ara verilmiştir. Derginin tatil süresinin 4-5 (Eylül/Kasım, 1912) ve 6'ncı (Ocak/Şubat, 1914) sayıların yayım tarihleri dikkate alındığında neredeyse bir buçuk yıla yakın bir zaman olduğu görülmektedir. Basımın devam ettirildiği altıncı sayı sonrasıyla ilgili bir kayıta ulaşılamamasına karşın, 17 Haziran 1914 tarihinde 'Mülkiye Baytar Mektebi Âlisi Mezûnin Cemiyeti'nin faaliyetlerine son verilmesi (Dinçer, 1965; Gölcü ve Erer, 2013) hasebiyle dernek yayın organı olan *Risâle-i Fennî Baytarî (Fennî Baytarî)*'nin de basım çalışmalarının sonlandığı söylenebilir.

Çizelge.1. Risâle-i Fennî Baytarî (Fennî Baytarî) adlı derginin içindekiler listesi**Table.1 List of contents of the journal Risâle-i Fennî Baytarî (Fennî Baytarî)**

Sene 1/ Temmuz-Ağustos 1328 (Temmuz-Ağustos/Eylül 1912)/ Sayı 2-3/ Fennî Baytarî	
Baytarlık 2 (Bakteriyolojihane-i Baytari Müdür Muavini Muallim Cafer Fahri)	...-19
Berlin Mezbahası (Muharriri Fazlı Faik)	20-24
Lahey Kongresi Hatıratından (Muharriri Muallim Simon)	25-28
At Koşuları ve Islah-ı Nesl-i Feres (Muharriri Muallim Muavini Yorki)	28-32
Hayvanat-ı Ekl-ül-lühumda Tederrünün Teşhisi (S.)	32-33
Maraz-ı Cima Hakkında Bazı Mütalaât (Muharriri Muallim Nikolaki)	33-35
Gudde-i Beyn-el-hilaliye ile Cism-i Asferin Fizyoloji Nokta-i Nazarından Vezaifi (Muharriri Muallim Osman Nuri)	35-37
Atoksil, Orpiment ve Maraz-ı Cimanın Tedavisi (Muharriri İsmail Hakkı)	37-40
Vezaifenin Vesait-i Müheyyâsı Noksandır (Muharriri Yafa Sıhhi Baytarı Mehmet Tevfik)	40-41
Islah ve Teksir-i Hayvanat Mesele-i Mühimmesi (Muharriri Selanik Hayvanat Deposu Müdürü Arif)	41-43
Telhîsât	43-44
Yeni Kitaplar	44-45
Şuûn-ı Baytariyye	45-46
Taşra Meslekdaşlarımız Faaliyetinden	46-48
Sene 1/Eylül-Teşrin-i Evvel 1328 (Eylül-Ekim/Kasım 1912)/ Sayı 4-5/ Risâle-i Fennî Baytarî	
Hayvanat-Zootekni:Viraset (Tatbikat-ı Baytariyye Müdürü Muallim Ali Rıza)	...-53
Kolera (Muallim N. Mavridis)	53-56
Baytarlık 3 (Muallim Cafer Fahri)	56-58
Ruamın Mallein ile Tersib-i Aglütinasyon ve Oftalmo Reaksiyon Usulleri ile Teşhisi (Muallim Samuel)	58-60
Müzmin Kornajın Tedavi-i Cerrahiyesi Buteyn Hançeri Gışâ-i Muhâsisinin İstisali İçün Alet-i Cedide (Emraz-ı Hariciye Muallimi Mustafa Santur)	61-63
Bargirde Topuğun Muallikinde Onkoserkoz veyahut Filaryaz (Muallim Minas)	63-64
Milli Baytar Kongresine İhtiyaç Var (Taşradan bir baytar)	65-68
Haralara Lüzum Var Civani Efendiye (Selanik Hayvanat Depo Müdürü Arif)	68-71
Vazifenin Vesait-i Müheyyâsı Noksandır (Mabad-Yafa Sıhhi Baytarı ve Gümrük Muayene Memuru Mehmet Tevfik)	71-72
Menteşe Sancağı Sıhhiye Baytarı Akif Hulusi Efendi Tarafından Gönderilen Mektub Aynen Derc İdiyoruz	72-73
Risâle-i Fennî Baytarî Ceridesine Baytar Mustafa Fehmi Bege (Menteşe Sıhhiye Baytarı Akif Hulusi)	
Telhîsât	73-75
Şuûn-ı Baytariyye	75-78
Meslektaşlarımıza Açık Mektup (Tatbikat-ı Baytariyye Mektebi Müdürü Ali Rıza)	79
Armenak Efendi	80
Sene 1/Kânûn-ı Sâni 1329 (Ocak/Şubat 1914)/ Sayı 6/ Risâle-i Fennî Baytarî	
Mülkiye Baytar Mekteb-i Alisinde Bir Emraz-ı Umûmiyye Dersi (Mukaddime-Muallim Samuel)	...-84
Avrupa Meşhûdâtdan Prusyada Gradiç Harası (Muallim Fazlı Faik)	85-89
Hayvanat-ı Bakariyyede İltihab-ı Azm İntânı (Mülkiye Baytar Mektebi Alisi Emrâz-ı Bakariyye ve Fenn-i Vilade Muallimi Salih Zeki)	89-90
İzole Ta'affün Hakkında (Mabadı var-Muallim İsmail Hakkı)	90-92
Telhîsât: Tebevül-i Dem ile Müterâfik Emrazın Teşhis Serîriyesi	92-94
Yeni Kitaplar	94
Şuûn-ı Baytariyye	94-96

Sonuç

Sürelî yayınların temel çıkış noktalarından biri olan meslek gelişim ve ilerlemesine katkı sunmak amacıyla çıkarılmış olan *Risâle-i Fennî Baytarî (Fennî Baytarî)* yayımlandığı dönemin içinde bulunduğu olumsuz iktisadi koşullar neticesinde yayım periyodunda bir düzenlilik sağlayamamıştır. Ayrıca, 4-5'inci sayıda belirtilen, derginin sadece abonelerine gönderileceği kararının bu ekonomik

süreçle ilgili açmazı derinleştirdiği ve kaynak sıkıntısı yaşayan sürelî yayının basım periyodunu etkilediği söylenebilir. Derginin, kısa yayım periyodunda veteriner hekimliği mesleğine ait bilimsel sürece katkı sunduğu, mesleki gelişime ait günceli okurlarla paylaşarak sürelî yayım sorumluluğunu meslek tarihi açısından yerine getirmeye çalıştığı; bu minvalde veteriner hekimliği tarihi ve sürelî yayınlar tarihi açısından önemli olduğu ileri sürülebilir.

Kaynaklar

- Ahmet Nevzat, (1930). Bizde Şimdiye Kadar Teşekkül Etmiş Baytar Cemiyetleri. Türk Baytarlar Cemiyeti Mecmuası. Gayri Mevkuat, 1: 6-10.
- Anonim (1928). Meşrutiyet'in İlanından Beri Türkiye'de Neşir Olunmuş Gazete ve Mecmualar. Ayın Tarihi, 17 (53): 3641-3651.
- Başaran, B. (2016). Baytar Cafer Fahri (Dikmen)'nin Hayatı, Eserleri, Başarıları (Sözlü Bildiri). T. Özkul, S. Erer (Ed.). V. Ulusal Veteriner Hekimliği Tarihi ve Mesleki Etik Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitabı. Detay Copy Matbaa, Bursa, 45.
- Bekman, M. (1940). Veteriner Tarihi. Ankara Basım ve Cildevi. Ankara, 273, 275.
- Civani (1325). Lahey Kongresi Münasebetiyle. Mecmûa-i Fünûn-i Baytarîyye, 2 (6): 178-182.
- Dinçer, F. (1965). Türkiye'de Kurulan Veteriner Dernekleriyle Bugüne Kadar Olan Gelişmeleri. Türk Vet. Hekiml. Dern. Derg., Yeni Desen Matbaası, Ankara, 487-502.
- Dinçer, F. (1987). Mehmet Akif Ersoy'un Veteriner Hekim Olarak Meslekî ve İlmî Kişiliği. Ölümünün 50. Yılında Mehmet Akif Ersoy'u Anma Kitabı Ayrı Basım. Ankara Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları, 37-66.
- Dölen, E. (2016). Veteriner Kimyager Ord. Prof. Fazlı Faik Yeğül (1882-1965). Türkiye Kimya Derneği Yayınları: 25. Çetin Matbaacılık, İstanbul, 39.
- Erk, N. (1959). Veteriner Hekimliğin İlk Dernekleri, Dergileri ve Milletlerarası Kongreleri. Vet. Hekiml. Dern. Derg, 29 (158-159): 483-487.
- Erk, N. (1978). Veteriner Tarihi. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Yayınları: 352. Ankara Üniversitesi Basımevi. Ankara, 231-233.
- Fennî Baytarî (Temmuz-Ağustos 1328). 1 (2-3).
- Gazel, A. A., Ortak, Ş. (2006). İkinci Meşrutiyet'ten 1927 Yılına Kadar Yayın İmtiyazı Alan Gazete ve Mecmualar (1908-1927). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 7 (1): 223-256.
- Gölcü Melikoğlu, B., Erer, S. (2013). Osmanlı Devleti'nde Kurulan Veteriner Dernekler Üzerine Yeni Araştırmalar. Türkiye Klinikleri J Med Ethics, 21 (2): 88-94.
- Gölcü Melikoğlu, B., Sanal Osmanoğlu Ş. (2012). Mecmûa-i Fünûn-i Baytarîye: İnceleme ve Özetli Bibliyografya. Osmanlı Bilimi Araştırmaları Dergisi, 14 (1): 45-88.
- Gölcü Melikoğlu, B., Yüksel, Ö., Yüksel, E. (2017). Baytar Mecmuası/Baytarî Mecmua üzerine bir inceleme (1923-1933). Osmanlı Bilimi Araştırmaları, 19 (2017): 75-134.
- Günergun, F. (1995). Darülfünun Fünun (Fen) Fakültesi Mecmuası (1916-1933). Osmanlı Bilimi Araştırmaları, 1995: 285.
- Kasap, M. (2010). Osmanlı Gürcüleri. İhlas Gazetecilik A. Ş., 1. Baskı, İstanbul, 427-428.
- Mecmûa-i Fünûn-i Baytarîyye (Şubat 1325). 2 (6).
- Özen, A., Özgür, A. (1998). Türkiye'de Veteriner Hekimliği Alanındaki Eski Harfli Süreli Yayınlar Üzerinde Tarihsel Bir İnceleme (Poster Bildiri). V. Türk Tıp Tarihi Kongresi Bildirileri. Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 501-512.
- Risâle-i Fennî Baytarî (Eylül-Teşrin-i Evvel 1328). 1 (4-5).
- Risâle-i Fennî Baytarî (Fennî Baytarî) (1328-1329). 1 (2-6): 17-96.
- Risâle-i Fennî Baytarî (Kânûn-ı Sâni 1329). 1 (6).
- Tan, S. (2013). Bulgaristan Emareti'nin Krallığa İki Büyük Mirası: 'Veteriner Teşkilatı' ve 'At Yetiştiriciliği ile İslahı'. OTAM Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, 33: 245-262. Doi: 10.1501/OTAM_0000000621
- Unat, E. K. (1970). Osmanlı İmparatorluğunda Bakteriyoloji ve Viroloji. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları. Çeltüt Matbaacılık, İstanbul, 80.